הִלְכוֹת תַּעֲנִית סִימָן תקעז תקעח תקעט

וּמְבַקְּשִׁים רַחֲמִים. [ב]וְאִם הָעָנְיָן (ד) נָחְפָּז וְאֵין פְּנַאי לְהַתְרִיעַ כְּסֵדֶר שְׁאָר תַּעֲנִיּוֹת, אֵין גּוֹזְרִין בּוֹ תַּעֲנִית עַל הַצִּבּוּר, שֶׁאֵין הַצִּבּוּר יְכוֹלִים לְהִתְעַנּוֹת בְּכָל יוֹם, אֶלָּא מַתְרִיעִין בְּכָל יוֹם וּבְכָל תְּפִלָּה, וּבְהַתְרָעָה בַּפֶּה דַּי. וְאִם (ה) הַיְחִידִים רוֹצִים לְהִתְעַנּוֹת, רְשָׁאִים הֵם בְּכָךְ וּבְהַתְרָעַת הַפֶּה, דְּהַיְנוּ (ו) [ג]בַּעֲנֵנוּ אָבִינוּ עֲנֵנוּ [ג]אוֹמֵר יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה׳ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ, וְיִגְלוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ, וְתִתְנַהֵג עִם בָּנֶיךָ בְּמִדַּת רַחֲמִים, וְתִכְּנֵס לָהֶם לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין, וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל רַחֵם עֲלֵיהֶם, שֶׁאֵין פֶּרְעָנוּת בָּא לָעוֹלָם אֶלָּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, וְהֵם עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאֵינָם יְכוֹלִים לְקַבֵּל לֹא רֹב רָעָה וְלֹא רֹב טוֹבָה, הִשְׁפַּעְתָּ עֲלֵיהֶם רֹב טוֹבָה, אֵינָם יְכוֹלִים לְקַבֵּל, כַּעַסְתָּ עֲלֵיהֶם, אֵינָם יְכוֹלִים לְקַבֵּל, יְהִי רָצוֹן שֶׁיְּהֵא רָוַח בָּעוֹלָם, וּזְכֹר רַחֲמֶיךָ:

ב שָׁם בְּהַרְשָׁבַ״ץ בְּשֵׁם רַבֵּנוּתָא. ג שָׁם מָרְכֶּכְת מִתְּפִלּוֹת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֱלִישָׁע כֹּהֵן גָּדוֹל וְשֶׁל חוֹנִי הַמַּעְגֵּל.

תקעח שֶׁכָּל יָחִיד יִתְעַנֶּה וְיִתְפַּלֵּל עַל צָרָתוֹ. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א טוּר בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק א׳ (ה״ט) מֵהִלְכוֹת תַּעֲנִית, וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד אַף עַל פִּי שֶׁאֵין לוֹ הַכְרַע מִן הַגְּמָרָא דְּבָרִים נִרְאִין הֵם מִדְּבָרָיו הַתְּשׁוּבָה לְחַפֵּשׂ בְּדִבְרָיו בְּצַע צָרָתוֹ. ב מִבְּרַיְיתָא (י.) דִּיחִידִים מַפְסִיקִים לְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים.

א [א]כְּשֵׁם שֶׁהַצִּבּוּר מִתְעַנִּים וּמִתְפַּלְּלִים עַל צָרָתָם, (א) כָּךְ כָּל יָחִיד מִתְעַנֶּה וּמִתְפַּלֵּל עַל צָרָתוֹ. כֵּיצַד, הָיָה לוֹ חוֹלֶה אוֹ תּוֹעֶה בַּמִּדְבָּר אוֹ חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, יֵשׁ לְהִתְעַנּוֹת וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים בְּתַעֲנִיתוֹ. (ב) [ב]וְלֹא יִתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת וּמוֹעֵד חֲנֻכָּה וּפוּרִים (ג) וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ:

תקעט סֵדֶר תְּפִלּוֹת בְּאֵלּוּ הַתַּעֲנִיּוֹת. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א מִשְׁנָה תַּעֲנִית ט״ו (ע״א). ב בְּגְמָרָא שָׁם ט״ז (ע״א) מְפָרֵשׁ טַעְמָא בֵּירוּשַׁלְמִי (פ״ב ה״א), רַשׁ״י (ד״ה ולמה). ג רַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ד׳ (ה״א), וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף וְלֹא יָדַעְתִּי מְנַיִן לוֹ. ד מִמְּרָא דְּרַב יִצְחָק שָׁם (י׳) [טז.]. ה בְּרַיְיתָא שָׁם (טז.). ו שָׁם ט״ז (ע״א). *) (מַה שֶּׁהִנֵּיחַ מְצִוָּה וּמוֹדִיעַ וּמַזְהִיר אֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרָא קְבָלָה. בֵּית יוֹסֵף). ז מִשְׁנָה שָׁם (טו.).

א [א]בְּכָל יוֹם מִשְּׁבָעָה תַּעֲנִיּוֹת אַחֲרוֹנוֹת שֶׁל גְּשָׁמִים מִתְפַּלְּלִים עַל סֵדֶר זֶה, [*] מוֹצִיאִים אֶת (א) הַתֵּבָה (פ) (ב) לִרְחוֹבָהּ שֶׁל עִיר, וְכָל הָעָם מִתְקַבְּצִים [ב]וּמִתְכַּסִּים (ג) (ג) בְּשַׂקִּים, וְנוֹתְנִים אֵפֶר מַקְלָה (פְּרוּשׁ, אֵפֶר שֶׁל דָּבָר שֶׁנִּשְׂרַף, לְאַפּוּקֵי עָפָר בְּעָלְמָא שֶׁגַּם הוּא נִקְרָא אֵפֶר) (ד) עַל גַּבֵּי הַתֵּבָה [ג]וְעַל גַּבֵּי סֵפֶר תּוֹרָה, כְּדֵי לְהַגְדִּיל הַבְּכִיָּה וּלְהַכְנִיעַ לִבָּם, וְאֶחָד מִן (ה) הָעָם נוֹטֵל הָאֵפֶר וְנוֹתֵן בְּרֹאשׁ הַנָּשִׂיא וּבְרֹאשׁ אַב בֵּית דִּין [ד]בִּמְקוֹם הַנָּחַת תְּפִלִּין כְּדֵי שֶׁיְּכַלְּמוּ וְיָשׁוּבוּ, (ו) וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל וְנוֹתֵן בְּרֹאשׁוֹ. וְאַחַר כָּךְ מַעֲמִידִים בֵּינֵיהֶם זָקֵן חָכָם, וְהֵם יוֹשְׁבִים. [ה]לֹא הָיָה שָׁם זָקֵן חָכָם, מַעֲמִידִין חָכָם. לֹא הָיָה שָׁם לֹא זָקֵן וְלֹא חָכָם, מַעֲמִידִין אָדָם (ז) שֶׁל צוּרָה. [ו]וְאוֹמֵר לִפְנֵיהֶם דִּבְרֵי כִּבּוּשִׁים (פְּרוּשׁ, דְּבָרִים שֶׁכּוֹבְשִׁין וּמְעוֹרְרִין הַלֵּב לִתְשׁוּבָה), אַחֵינוּ, לֹא שַׂק וְלֹא תַּעֲנִית גּוֹרְמִים, אֶלָּא תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁכֵּן מָצִינוּ שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בְּאַנְשֵׁי נִינְוֵה וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת שַׂקָּם וְאֶת תַּעֲנִיתָם, אֶלָּא ׳וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם׳, *)וּבַקַּבָּלָה הוּא אוֹמֵר ׳קִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאַל בִּגְדֵיכֶם׳. וּמוֹסִיף בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ כְּפִי כֹּחוֹ עַד שֶׁיַּכְנִיעַ לִבָּם וְיָשׁוּבוּ תְּשׁוּבָה גְּמוּרָה. (ח) וְאַחַר שֶׁגּוֹמֵר זֶה דִּבְרֵי כִּבּוּשִׁים [ז]עוֹמְדִים בִּתְפִלָּה, וּמַעֲמִידִים שְׁלִיחַ צִבּוּר הָרָאוּי לְהִתְפַּלֵּל בְּתַעֲנִית אֵלּוּ, וְאִם הָיָה אוֹתוֹ שֶׁאוֹמֵר דִּבְרֵי כִּבּוּשִׁים רָאוּי

בְּאֵר הֵיטֵב

(ג) **בַּעֲנֵנוּ.** וּבְקָרְאָקָא נוֹהֲגִים שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וְהַצִּבּוּר אוֹמְרִים רְצוֹי זֶה בְּשׁוֹמַע תְּפִלָּה כְּשֵׁשׁ הַרְבֵּה גְּשָׁמִים, עַיֵּן סִימָן קי״ז סָעִיף ב׳:

א (פ) **לְרִחוּבָהּ.** וְאִם אֵין יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל בְּרְחוֹב מִפְּנֵי הָעוּבְדֵי כּוֹכָבִים, יִתְפַּלְּלוּ בְּבֵית אַחַר. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) **בְּשַׂקִּים.** לְמַעְלָה עַל בִּגְדֵיהֶם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א **[בשו״ע] מוֹצִיאִים אֶת הַתֵּבָה כו׳.** וְעַיֵּן בְּשוּ״ת נוֹדַע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא (סי׳ קט) שֶׁהוֹרָה שֶׁאֵין לְהוֹצִיא סֵפֶר תּוֹרָה לְבֵית הַקְּבָרוֹת בְּעֵת צָרָה, שֶׁמְּחַמַּת שֶׁאֵין בְּקִיאִין בְּחַסְרוֹת וְיִתְרוֹת יֵשׁ לְחוּשׁ שֶׁיַּעֲשׂוּ קְלָקוּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֹהַר (אחרי עא.) שֶׁפַּעַם אַחַת עָשׂוּ כֵּן וְהָיָה בְּסֵפֶר תּוֹרָה חָסֵר וְא״ו מִן ׳שׁוֹטֵעַת׳ וְכִמְעַט שֶׁגָּרְמוּ חָרְבָּן גָּדוֹל עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בִּבְרֵכִי יוֹסֵף סִימָן קל״ה (סי״ג) שֶׁכָּתַב כֵּן בְּשֵׁם גְּדוֹלִים שֶׁאֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר ט׳ סָעִיף מ״ה דְּאַף שֶׁקּוֹרִין מִסֵּפֶר תּוֹרָה הֲהִיא וְהִיא מֻחְזֶקֶת בְּכִשְׁרוּת, אֵין לְהוֹצִיאָהּ לְבֵית הַקְּבָרוֹת, עַיֵּן שָׁם וּבְפִתְחֵי שַׁעֲרִים מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בָּזֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

תַּעֲנִית הַמְּבֹאָר בְּסִימָן תקע״ה (סעיפים ב׳-ד׳), וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף: (ד) **נָחְפָּז.** פְּרוּשׁ שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת רְצוּפוֹת, מִפְּנֵי שֶׁסַּכָּנָתוֹ בְּכָל יוֹם כְּגוֹן עִיר שֶׁהַקִּיפוּהָ עַכּו״ם וּכְהַאי גַּוְנָא, וּלְפִי עִנְיָנִם אֵין מָקוֹם לְתַעֲנִית בְּהַ״ב, וּבְכָל יוֹם אִי אֶפְשָׁר לִגְזֹר תַּעֲנִית עַל הַצִּבּוּר, לְפִיכָךְ אֵין גּוֹזְרִין תַּעֲנִית כְּלָל: (ה) **הַיְחִידִים רוֹצִים לְהִתְעַנּוֹת.** אֲפִלּוּ רְצוּפִים, וְלֹא חִיְישִׁינַן שֶׁמָּא יֶחֱלֶה וְיִצְטָרֵךְ לַבְּרִיּוֹת [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג)]: (ו) **בַּעֲנֵנוּ.** הִנֵּה בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה מַשְׁמַע שֶׁרָאוּי לוֹמַר עֲנֵנוּ אַחַר הַתְּפִלָּה בְּדָרְכּוֹ אֶלֶף בֵּית כְּמוֹ שֶׁאוֹמְרִים בַּעֲשָׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, וְלֹא רָאִיתִי נוֹהֲגִין כֵּן, אֶלָּא הַמְּנָהָג בְּמִדִּינוֹתֵינוּ שֶׁהַשְּׁלִיחַ צִבּוּר אוֹמֵר רְצוֹי זֶה בְּשׁוֹמַע תְּפִלָּה כְּשֵׁשׁ הַרְבֵּה גְּשָׁמִים [מִפְּרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ד) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד)]:

א (א) **כָּךְ כָּל יָחִיד מִתְעַנֶּה וְכוּ׳.** שֶׁכֵּיוָן שֶׁהַתַּעֲנִית הוּא מִדְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה וְהַכְנָעָה, כָּל יָחִיד וְיָחִיד מֻחְיָב לְחַפֵּשׂ בְּדִרְכָיו בְּעֵת צָרָתוֹ וְלָשׁוּב אֶל ה׳ [מַגִּיד מִשְׁנֶה (פ״א ה״ט)]. וְכָתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א״א) דְּמַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה דְּיֵשׁ עָלָיו חִיּוּב לְהִתְעַנּוֹת, וְכֵן מְצַדֵּד הַבַּ״ח עַיֵּן שָׁם: (ב) **וְלֹא יִתְעַנֶּה וְכוּ׳.** וַאֲפִלּוּ קִבֵּל עָלָיו שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה וּפָגַע בָּהֶם יָמִים אֵלּוּ, מְסַפְּסְקִין [מַגִּיד מִשְׁנֶה (שם)]. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקע״ב (ס״ה): (ג) **וְרֹאשׁ חֹדֶשׁ.** וְעֶרֶב יוֹם כִּפּוּר [לְבוּשׁ]:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת תַּעֲנִית סִימָן תקעט תקפ

לְהִתְפַּלֵּל, מִתְפַּלֵּל, וְאִם לָאו מוֹרִידִין אַחֵר. וּמִי הוּא הָרָאוּי לְהִתְפַּלֵּל בְּתַעֲנִיּוֹת אֵלּוּ, אִישׁ שֶׁהוּא (ט) רָגִיל בִּתְפִלָּה, וְרָגִיל לִקְרוֹת בְּתוֹרָה נְבִיאִים וּכְתוּבִים, (י) וּמְטֻפָּל (יא) וְאֵין לוֹ, וְיֵשׁ לוֹ יְגִיעָה בַּשָּׂדֶה, וְלֹא יִהְיֶה בְּבָנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ וְכָל קְרוֹבָיו וְהַנִּלְוִים אֵלָיו בַּעַל עֲבֵרָה, אֶלָּא יִהְיֶה בֵּיתוֹ רֵיקָן מִן הָעֲבֵרוֹת, וְלֹא יָצָא עָלָיו שֵׁם רַע בְּיַלְדוּתוֹ, שָׁפַל בָּרָךְ, (יב) וּמְרֻצֶּה לָעָם, וְיֵשׁ לוֹ נְעִימָה, וְקוֹלוֹ עָרֵב. וְאִם הָיָה זָקֵן עִם כָּל הַמִּדּוֹת הָאֵלּוּ, הֲרֵי זֶה מְפֹאָר, וְאִם אֵינוֹ זָקֵן, הוֹאִיל וְיֵשׁ בּוֹ כָּל הַמִּדּוֹת הָאֵלּוּ יִתְפַּלֵּל: **ב** סֵדֶר הַתְּפִלָּה וְשֵׁשׁ בְּרָכוֹת שֶׁהוּא מוֹסִיף וּתְקִיעוֹת שֶׁהוּא תּוֹקֵעַ, מִבְאָר יָפֶה בְּטוּר בְּסִימָן זֶה: **ג** לשֶׁבַע תַּעֲנִיּוֹת הָאֵלּוּ, אַחַר (ג) (יג) שֶׁמִּתְפַּלְּלִים יוֹצְאִים כָּל הָעָם לְבֵית הַקְּבָרוֹת וּבוֹכִים וּמִתְחַנְּנִים שָׁם, מכְּלוֹמַר, הֲרֵי אַתֶּם מֵתִים כְּאֵלּוּ אִם לֹא תָּשׁוּבוּ מִדַּרְכְּכֶם (וּלְפִי זֶה אִם אֵין קִבְרֵי יִשְׂרָאֵל הוֹלְכִים עַל (יד) קִבְרֵי (ד) כּוּתִים) (גמרא (טז.)):

א טור בְּשֵׁם בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי׳ יח). **ב** שָׁם. **ג** כְּפִי גִּרְסַת הַבַּיִת יוֹסֵף הוּא שִׁבְעָה בֶּאֱלוּל. *) (פֵּרוּשׁ עִנְשָׁן הָיָה מִיָּד שֶׁנִּשְׁתַּרְבֵּב לְשׁוֹנָם כִּדְבָרֵי הַמִּדְרָשׁ (ילקו״ש שלח תשמה) וְהָיוּ מִתְמַצִּים בְּחָלְאִים רָעִים עַד י״ז אֱלוּל, אַף עַל גַּב דְּבַאֲבוֹ רְשָׁעִים רִנָּה (משלי יא י), שֶׁמָּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא זָכוּ שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּשׁוּבָתָם מִצַּעֲרָנָן, וּמִסְתָּמָא שָׁבוּ וְלֹא נִתְקַבְּלוּ. בֵּית יוֹסֵף). **ד** בְּכָל בּוֹ (סי׳ סג) אֵיתָא שָׁפַת בּוֹ עֶזְרָא הַסּוֹפֵר.

תקפ יָמִים שֶׁמִּתְעַנִּים בָּהֶם. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א אֵאֵלּוּ הַיָּמִים שֶׁאָרְעוּ בָּהֶם צָרוֹת לַאֲבוֹתֵינוּ (ט) (א) וְרָאוּי לְהִתְעַנּוֹת (ב) בָּהֶם, וְאַף עַל פִּי שֶׁמִּקְצָתָם בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁיִּתְעַנֶּה בּוֹ (ג) (וְטוֹב שֶׁלֹּא לְהַשְׁלִים בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ): **ב** בְּאֶחָד בְּנִיסָן מֵתוּ בְּנֵי אַהֲרֹן. בַּעֲשָׂרָה בּוֹ מֵתָה מִרְיָם וְנִסְתַּלֵּק הַבְּאֵר. (ד) בְּעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה בּוֹ מֵת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן. בַּעֲשָׂרָה בְּאִיָּר מֵת עֵלִי הַכֹּהֵן וּשְׁנֵי בָנָיו וְנִשְׁבָּה אֲרוֹן ה׳. (ה) בְּעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה בּוֹ מֵת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא. בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה בְּסִיוָן בָּטְלוּ הַבְּפוּרִים מִלַּעֲלוֹת לִירוּשָׁלַיִם בִּימֵי יָרָבְעָם בֶּן נְבָט. בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה בּוֹ נֶהֱרַג רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים. בְּעֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה בּוֹ נִשְׂרַף רַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ. בְּאֶחָד בְּאָב מֵת אַהֲרֹן הַכֹּהֵן. (ו) בִּשְׁמוֹנָה עָשָׂר בּוֹ כָּבָה נֵר מַעֲרָבִי בִּימֵי אָחָז. (ז) בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בֶּאֱלוּל מֵתוּ *)מוֹצִיאֵי (ח) דִּבַּת (ג) הָאָרֶץ. בַּחֲמִישִׁי בְּתִשְׁרֵי מֵתוּ עֶשְׂרִים אִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל וְנֶחְבַּשׁ רַבִּי עֲקִיבָא. (ט) בְּשִׁבְעָה בּוֹ נִגְזְרָה גְּזֵרָה עַל אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּמּוּתוּ בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר מִפְּנֵי מַעֲשֵׂה (י) הָעֶגֶל. (ל) (יא) בְּשִׁבְעָה בְּמַרְחֶשְׁוָן עוּרוּ עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ וְשָׁחֲטוּ בָּנָיו לְעֵינָיו. (ה) (יב) בְּעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה בְּכִסְלֵו שָׂרַף יְהוֹיָקִים הַמְּגִלָּה שֶׁכָּתַב בָּרוּךְ מִפִּי יִרְמְיָהוּ. בִּשְׁמוֹנָה בְּטֵבֵת נִכְתְּבָה הַתּוֹרָה יְוָנִית בִּימֵי תַּלְמֵי הַמֶּלֶךְ וְהָיָה חֹשֶׁךְ בָּעוֹלָם שְׁלֹשָׁה יָמִים. דּוּבְתִשְׁעָה בּוֹ (ו) (יג) לֹא נוֹדַע אֵיזוֹ הִיא הַצָּרָה שֶׁאֵרַע בּוֹ. (ז) (יד) בַּחֲמִשָּׁה בִּשְׁבָט מֵתוּ הַזְּקֵנִים שֶׁהָיוּ בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ. בְּעֶשְׂרִים

א אלוי הימים שארעו בהם צרות לאבותינו (ט) (א) וראוי להתענות (ב) בהם, ואף על פי שמקצתם בראש חדש יש מי שאומר שיתענה בו (ג) (וטוב שלא להשלים בראש חדש): ב באחד בניסן מתו בני אהרן. בעשרה בו מתה מרים ונסתלק הבאר. (ד) בעשרים ושבעה בו מת יהושע בן נון. בעשרה באייר מת עלי הכהן ושני בניו ונשבה ארון ה׳. (ה) בעשרים ושמונה בו מת שמואל הנביא. בעשרים ושלשה בסיון בטלו הבכורים מלעלות לירושלים בימי ירבעם בן נבט. בעשרים וחמשה בו נהרג רבן שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל ורבי חנינא סגן הכהנים. בעשרים ושבעה בו נשרף רבי חנינא בן תרדיון וספר תורה עמו. באחד באב מת אהרן הכהן. (ו) בשמונה עשר בו כבה נר מערבי בימי אחז. (ז) בשבעה עשר באלול מתו *)מוציאי (ח) דבת (ג) הארץ. בחמישי בתשרי מתו עשרים איש מישראל ונחבש רבי עקיבא. (ט) בשבעה בו נגזרה גזרה על אבותינו שימותו בחרב וברעב ובדבר מפני מעשה (י) העגל. (ל) (יא) בשבעה במרחשון עורו עיני צדקיהו ושחטו בניו לעיניו. (ה) (יב) בעשרים ושמונה בכסלו שרף יהויקים המגלה שכתב ברוך מפי ירמיהו. בשמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והיה חשך בעולם שלשה ימים. דובתשעה בו (ו) (יג) לא נודע איזו היא הצרה שאירע בו. (ז) (יד) בחמשה בשבט מתו הזקנים שהיו בימי יהושע. בעשרים

בְּאֵר הֵיטֵב

עַיֵּן שָׁם: **ג** (ג) **שֶׁמִּתְפַּלְּלִים.** עַיֵּן בְּלִבּוּשׁ (ס״ג) הַמְזַמְּרִים שֶׁרָאוּי לְאָמְרָם בְּשִׁשָּׁה עֲצִירַת הַגְּשָׁמִים: (ד) **כּוּתִים.** לְפִי נֻסָּח שֶׁלָּנוּ שֶׁאוֹמְרִים בְּקָשׁוֹת בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, צָרִיךְ דַּוְקָא קִבְרֵי יִשְׂרָאֵל. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּסוֹף סִימָן תקנ״ט (ס״ק יז):

א (ט) **וְרָאוּי.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (הקדמה) שֶׁהֶעֱלָה דְּמִי שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לְהִתְעַנּוֹת תַּעֲנִיּוֹת אֵלּוּ וְאֵרַע לוֹ אֵיזֶה צָרָה בַּר מִינָן וְרוֹצֶה לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן עַל צָרָתוֹ, אָסוּר, כֵּיוָן שֶׁהוּא נוֹהֵג בּוֹ אִסּוּר תַּעֲנִית, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן תקס״ח סָעִיף קָטָן ט״ו וּבְסִימָן תקע״ג: **ב** (ג) **בְּעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה.** בְּמִגְלַת תַּעֲנִית בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה: (ג) **הָאָרֶץ.** בְּמִגְלַת תַּעֲנִית

וּבְכָל בּוֹ (סי׳ סג) וּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי׳ יח) גָּרְסִינַן שִׁבְעָה בָּאֱלוּל מֵתוּ מוֹצִיאֵי דִּבַּת הָאָרֶץ, וְכֵן הוּא בְּבֵית יוֹסֵף: (ד) **בְּשִׁבְעָה.** בְּמִגִּלַּת תַּעֲנִית וְכָל בּוֹ (שם) וּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (שם) גָּרְסִינַן בְּשִׁשָּׁה בְּחִשְׁוָן עוּרוּ וְכוּ׳: (ה) **בְּעֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה.** בְּמִגִּלַּת תַּעֲנִית כָּתַב בְּשִׁבְעָה בְּכִסְלוֹ, וּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת כָּתַב בִּשְׁמוֹנָה וְכֵן כָּתַב בּוֹ בַּחֲמִישִׁי. וְכָתַב שָׁלֵ״ה (תענית פרק נר מצוה אות כה) דְּאַף הַמַּחְמִיר לְהִתְעַנּוֹת בְּכֻלָּן לֹא יִתְעַנֶּה בַּחֲנֻכָּה: (ו) **לֹא נוֹדַע.** וּבִסְלִיחוֹת שֶׁלָּנוּ אֵיתָא שָׁפַת עֶזְרָא הַסּוֹפֵר: (ז) **בַּחֲמִשָּׁה.** בְּמִגִּלַּת תַּעֲנִית גָּרְסִינַן בִּשְׁמוֹנָה בִּשְׁבָט:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(ט) **רָגִיל.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטְעֶה: (י) **וּמְטֻפָּל.** בִּבְנִים קְטַנִּים: (יא) **וְאֵין לוֹ.** שֶׁמְּתוּקָּן כָּךְ יִתְפַּלֵּל בְּלֵב שָׁלֵם: (יב) **וּמְרֻצֶּה לָעָם.** שֶׁיִּסְכִּימוּ לְתִפְלָתוֹ. וְהֻצְרְכוּ נְעִימָה שֶׁיִּמְשֹׁךְ הַלֵּב: **ג** (יג) **שֶׁמִּתְפַּלְּלִים** וְכוּ׳. אֲבָל לֹא שֶׁיּוֹצִיאוּ אֶת הַתֵּבָה וְסֵפֶר תּוֹרָה לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְיִתְפַּלְּלוּ שָׁם, וְכָל שֶׁכֵּן בְּקִבְרֵי עַכּוּ״ם חַס וְשָׁלוֹם [ר״ן (ה: ד״ה ודאמרינן)]:

(יד) **קִבְרֵי כּוּתִים.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם שֶׁכָּתַב דִּלְפִי טַעַם הַשֵּׁנִי הַנֶּאֱמָר בַּגְּמָרָא שֶׁהוּא כְּדֵי שֶׁיְּבַקְּשׁוּ הַמֵּתִים עָלֵינוּ רַחֲמִים, אֵין לֵילֵךְ לְקִבְרֵי כּוּתִים, עַיֵּן שָׁם בַּגְּמָרָא, וּבְפֶרֶט לְפִי נֻסָּח שֶׁלָּנוּ שֶׁאוֹמְרִים [בַּקָּשׁוֹת] בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים עַל בֵּית הַקְּבָרוֹת [בְּוַדַּאי צָרִיךְ דַּוְקָא קִבְרֵי יִשְׂרָאֵל [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא)]. וּלְבַד כָּל זֶה, בַּמְּקוֹמוֹת שֶׁמַּעֲמִידִין גִּלּוּלִים עַל קִבְרֵיהֶן, בְּוַדַּאי אֵין נָכוֹן לְהִתְפַּלֵּל שָׁם:

א (א) **וְרָאוּי לְהִתְעַנּוֹת.** עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף שֶׁיֵּשׁ מֵהָרִאשׁוֹנִים שֶׁמְּפַקְפְּקִין עַל זֶה, וּלְדַעְתָּם יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְהִתְעַנּוֹת כְּשֶׁאֵרַע אֵיזֶה מֵהֶם בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁדָּבָר זֶה נִתְקַן בִּימֵי חַכְמֵי הַתַּלְמוּד, וְלָכֵן בַּעַל נֶפֶשׁ יַחְמִיר לְעַצְמוֹ אִם אֶפְשָׁר לוֹ. וּמִכָּל מָקוֹם מִי שֶׁאֵינוֹ רָגִיל לְהִתְעַנּוֹת תַּעֲנִיּוֹת אֵלּוּ וְאֵרַע לוֹ אֵיזֶה צָרָה חַס וְשָׁלוֹם וְרוֹצֶה לְהִתְעַנּוֹת בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן עַל צָרָתוֹ, אָסוּר, כֵּיוָן שֶׁהוּא נוֹהֵג בּוֹ אִסּוּר תַּעֲנִית, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (הקדמה)]: (ב) **בָּהֶם.** וּבְסֵפֶר חֲסִידִים תָּמִיד אִסּוּר תַּעֲנִית [מָגֵן אַבְרָהָם (הקדמה)]: סִימָן ר״ל כָּתֵב, כְּשֶׁהַלְּבָנָה לוֹקָה יֵשׁ לְהִתְעַנּוֹת [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)]: (ג) **וְטוֹב שֶׁלֹּא לְהַשְׁלִים בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ.** מְשׁוּם דִּכְתִיב בְּסֵפֶר תַּנְיָא

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah